

TEF- RIKA

TEF- RIKA

4

Bilinmeyen bir kadın yazarın
bilinmeyen roman:
Aşkımı Öldürdüm

beyza ertem

12

Hinç: 92 yıl sonra
basılan tefrika roman

okan çil

17

Libidonun Abdülhamit'e saldırdığı
tek roman: **Serap**

metin yetkin

23

Faili meçhul roman:
Kesik Baş Cinayeti

soner sert

27

Toplumsal barışı
sağlayacak bir
uygarlık için...

ali bulunmaz

35

Karanlık sokakların ve
kaybolmuş hayatların
yazarı: **Patrick Modiano**

esin ileri

41

**2020 Erdal Öz Edebiyat
Ödülü'nün sahibi Jale Parla**

Yayın Sahibi
AND Gazetecilik ve Yayıncılık,
San. ve Tic. A.Ş. adına
Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni
Ali Duran Topuz

**İcra Kurulu Başkanı ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**
Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü
Anıl Mert Özsoy

Grafik Tasarım
Özgür Akkaya

Katkıda Bulunanlar
Beyza Ertem, Okan Çil,
Metin Yetkin, Esin İleri,
Ali Bulunmaz, Soner Sert,
Ezgi Sivrikaya

Yönetim Yeri:
Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad. Nazmi Akbacı
İş Merkezi 233-234 Sarıyer/İstanbul
Santral (212) 3463601, Faks (212) 3463635
e-mail: info@gazeteduvar.com.tr
Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı, haber
ve fotoğrafların her türlü telif hakkı AND
Gazetecilik ve Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye
aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilmeden ve
link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba,

Tefrika geleneği, Türkiye edebiyatında roman türünün gelişimi hususunda kilit noktalardan biri. Romanın edebiyatımızdaki serüvenini başlatan bir 'ilk adım' da diyebiliriz. Özellikle çevirilerin ve ardından telif eserlerin dönemin gazete ve dergilerinde kısım kısım yayımlanmasıyla bir 'roman okuru' oluşur. Hedef kitle açısından düşünüldüğünde, bu yayın organları 'yeni bir türün' halka kolayca ulaşmasını sağlar. Her ne kadar bu gelenek olumsuz eleştiriler almış olsa da süreli yayınların satışında gözle görülür bir değişim yarattığı aşikâr. Bu nedenle, tefrika geleneğini 'maddi çıkarı gözetken' bir hareket olarak değerlendirenler ve edebî kaygı taşımayan sığ eserler kaleme alındığını iddia edenler de vardır.

Sözün kısası, okurun merakını zinde tutmak zorunda olan tefrika yazarları, 'hızlı' ve 'ilgi çekici' satırlar kaleme almak zorundaydı. Bu, elbette yer yer özensiz ve hata dolu yazıların yayımlanmasını mecbur kılıyordu. Tabii eleştiriler ve övgülerin ötesinde yüzyıla yakın bir zaman geçmişken tefrikalar yeniden gün yüzüne çıktı. Koç Üniversitesi Yayınları "Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi (1831-1923)" başlıklı, TÜBİTAK destekli proje ile 2013'ten bu yana titiz bir çalışma yürütüyor. Proje ekibindeki isimler şöyle: Yrd. Doç. Dr. Ali Serdar, Doç. Dr. Nihayet Arslan, Dr. Reyhan Tutumlu, Dr. Ruken Alp, Doç. Dr. Tuba Işınsoy İsen Durmuş, Yrd. Doç. Dr. Fatih Altuğ, Yrd. Doç. Dr. Murat Cankara, Mustafa Akay, Ruhat Alp, İbrahim Öztürk, Sultan Toprak...

Bugüne kadar on bir kitap hazırlandı. Beyza Ertem, Metin Yetkin, Okan Çil ve Soner Sert günümüz Türkçesiyle okura sunulan tefrika romanları inceledi.

Esin İleri ve Ali Bulunmaz bu sayımıza katkıda bulunan diğer isimler oldular.

Marifet iltifata tabidir.

İyi okumalar

Anıl Mert Özsoy

Önceki sayıda;
Seyyidhan Kömürcü...
Hayal kırıklığı iyi bir
buluşma yeri

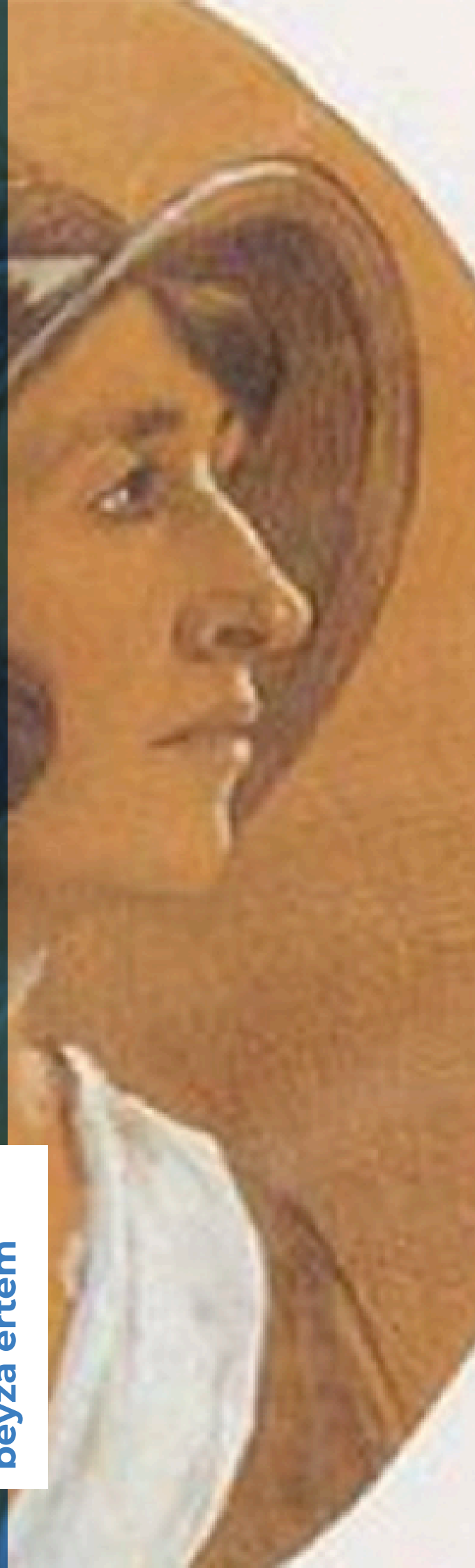

Bilinmeyen bir kadın yazarın bilinmeyen roman: Aşkımı Öldürdüm

Koç Üniversitesi Yayınları'nın hazırladığı tefrika dizisinin ilk kitabı olma özelliğini taşıyan "Aşkımı Öldürdüm", Halide Edip Adıvar'ın kardeşi Belkıs Sami Boyar'ın kaleminden çıkmış bir roman. Son Saat gazetesinde 25 Haziran 1926-16 Eylül 1926 tarihleri arasında 73 tefrika olarak yayımlanmış. 1926 yılında kadın yazar sayısının neredeyse yok denecek kadar az olduğunu düşündüğümüzde, bu romanın değeri katlanarak çoğalıyor.

beyza ertem

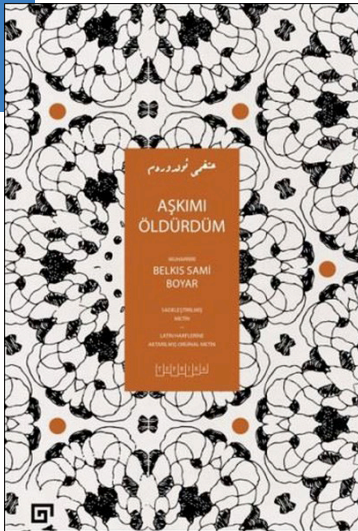

Koç Üniversitesi
Yayınları'nın
hazırladığı tefrika
dizisinin ilk kitabı
'Aşkımı Öldürdüm',
Belkıs Sami Boyar
tarafından kaleme
alındı.

Tefrika geleneği, Türkiye edebiyatında roman türünün gelişimi hususunda kilit noktalardan biri. Romanın edebiyatımızdaki serüvenini başlatan bir 'ilk adım' da diyebiliriz. Özellikle çevirilerin ve ardından telif eserlerin dönemin gazete ve dergilerinde kısım kısım yayımlanmasıyla bir 'roman okuru' oluşur. Hedef kitle açısından düşünüldüğünde, bu yayın organları 'yeni bir türün' halka kolayca ulaşmasını sağlar. Her ne kadar bu gelenek olumsuz eleştiriler almış olsa da sürekli yayınların satışında gözle görülür bir değişim yarattığı aşikâr. Bu nedenle, tefrika geleneğini 'maddi çıkarı gözetken' bir hareket olarak değerlendirenler ve edebî kaygı taşımayan sığ eserler kaleme alındığını iddia edenler de vardır.

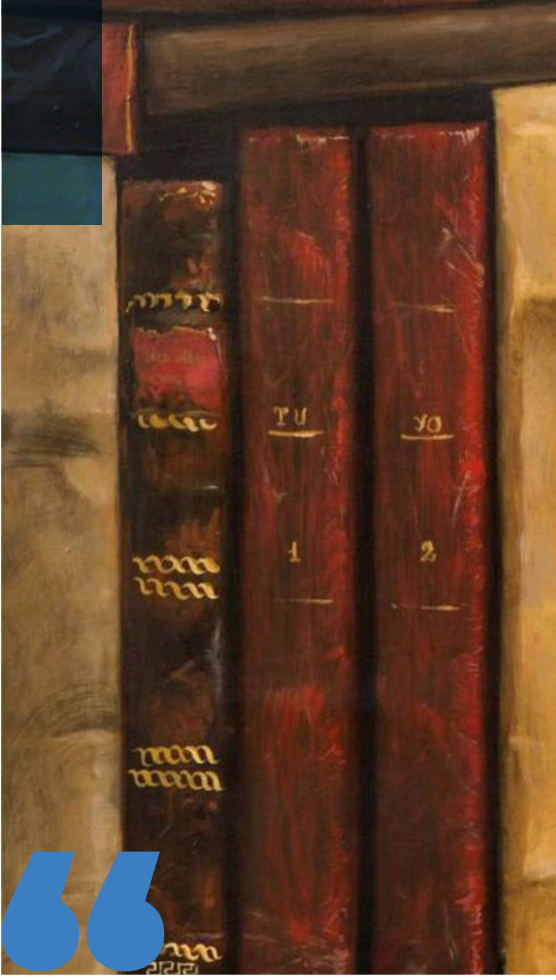
Sözün kısası, okurun merakını zinde tutmak zorunda olan tefrika yazarları, 'hızlı' ve 'ilgi çekici' satırlar kaleme almak zorundaydı. Bu, elbette yer yer özensiz ve hata dolu yazıların yayımlanmasını mecbur kılıyordu. Fakat, okurun merakını zinde tutmanın dezavantajları kadar avantajları da vardı. Bir tefrika esere bağlanan okur, 'takipçi' niteliği taşıyor ve satış rakamlarını etkilediği gibi bir roman kitlesinin oluşumuna da katkı sağlıyordu. Ayrıca, bir eserin tamamlanma süreci bugüne göre farklılık gösteriyordu. Okurun verdiği tepkilerin de dikkate alınabildiği bir ortamdan söz ediyoruz. Yazarlar, bu doğrultuda eserlerinde değişiklik yapabiliyor, kurguya istedikleri gibi müdahalede bulunabiliyordu.

DİZİNİN İLK KİTABI: AŞKIMI ÖLDÜRDÜM

Aşkımı Öldürdüm, Belkıs Sami Boyar, Çev: Sultan Toprak, 170 syf., Koç Üniversitesi Yayınları, 2020.

Koç Üniversitesi Yayınları'nın hazırladığı tefrika dizisinin ilk kitabı olma özelliğini taşıyan "Aşkımı Öldürdüm", Halide Edip Adıvar'ın kardeşi Belkıs Sami Boyar'ın kaleminden çıkmış bir roman. Aynı zamanda yazarın ulaşılabilen

Tefrika geleneği,
Türkiye
edebiyatında roman
türünün gelişimi
hususunda kilit
noktalardan
biri. Romanın
edebiyatımızdaki
serüvenini
başlatan bir ‘ilk
adım’ da diyebiliriz.

tek romanı. 1926’da Son Saat gazetesinde tefrika edilmiş, fakat daha sonra derli toplu bir şekilde, kitap formatında basılmamış. “Aşkımı Öldürdüm”, mutsuz bir genç kadının önce aşkı, sonra aşkla birlikte benliğini ve özgürlüğünü yeniden keşfetmesinin hikâyesi. Orijinal metni Latin harflerine aktaran isim Sultan Toprak iken, tefrika dizisine birçok önemli araştırmacının katkıda bulunduğunu görüyoruz.

Reyhan Tutumlu ve Ali Serdar’ın kitabın hemen başında yer alan “Tefrika Dizisine Başlarken” başlıklı yazısında belirtildiği gibi, tefrika dizisi, ilgiyle takip edilen “Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi (1831-1928)” başlıklı projenin bir ürünü olma niteliğini taşıyor. Bu projenin en mühim yanı, gazete ve dergi sayfalarında unutulmuş eserlere ulaşılması ve antolojilerde adı geçmeyen yazarların tanıtılması. Bu yazarların kimisi zamanın edebiyat anlayışına aykırı bulundukları için bilinçli bir şekilde dışarıda bırakılmış, kimisi edebiyat tarihçilerinin gözünden kaçmış. Tefrika dizisi hazırlanırken sadeleştirilen metinlerin üslupları muhafaza edilmeye çalışılmış, “anlaşılabilirlik” ön planda tutulmuş. Ayrıca bugünkü noktalama işaretleri ve yazım kurallarının esas alınması, okurun eserlere adapte olma sürecini hızlandırıyor. Proje emekçileri olarak Rûken Alp, Fatih Altuğ, Nihayet Arslan, Murat Cankara ve Tuba Işınsu İsen Durmuş’a, arşiv taramalarındaki titizlikleri için ise Mustafa Akay, Ruhay Alp, İbrahim Öztürk ve Abdurrahman Yiğitalp’e teşekkür edildiğini de belirtelim. “Aşkımı Öldürdüm”ün keşfinde ise Mustafa Akay’ın mühim bir payı var. Ayrıca Engin Kılıç, görüş ve önerileriyle yayım sürecine katkıda bulunmuş.

Aşkımı
Öldürdüm”, Son
Saat gazetesinde
25
Haziran 1926-
16 Eylül 1926
tarihleri arasında
73 tefrika olarak
yayımlandı.

73 TEFRIKA...

“Aşkımı Öldürdüm”, Son Saat gazetesinde 25 Haziran 1926-16 Eylül 1926 tarihleri arasında 73 tefrika olarak yayımlanmış. 1926 yılında kadın yazar sayısının neredeyse yok denecek kadar az olduğunu düşündüğümüzde, bu romanın değeri katlanarak çoğalıyor. Üstelik bu kadın yazarın, Türkiye edebiyatının önde gelen kadın yazarlarından Halide Edip Adıvar’ın ‘baba bir, anne ayrı kız kardeşi’ olması, romanın cazibesini artırıyor. Fakat bu kız kardeşin tıpkı romancı yönü gibi hayatıyla ilgili bilgiler de Halide Edip Adıvar’ın gölgesinde kalmış. Boyar’ın hayat hikâyesine Adıvar hakkında yapılan çalışmaların satır aralarında rastlıyoruz: “Örneğin, Belkıs Sami’nin doğum tarihine ulaşabilmek için bile Halide Edip biyografilerini okuyup, bilgileri bağlantılandırarak çıkarımlarda bulunmak gerekir.” (s. 6)

Belkıs Sami, Amerikan Koleji’nde okur, Suriye ve Lübnan’a farklı okullarda eğitim vermek üzere gider. Kısa süren bir ilk evlilikten sonra Cumhuriyet devrinin öne çıkan ressamlarından Ali Sami Boyar’la birleştirir hayatını. İngilizce öğretmeni olarak çalışır, İngiliz edebiyatı ağırlıkta olmak üzere çeviriler yapar. Bir yandan da Muhit dergisinde yazıları yayımlanır. Görüldüğü gibi, sanat ve edebiyat dünyasıyla iç içedir. Romanı da kendi hayatından izler taşır; Belkıs Sami’nin ilk eşi Vedi Sabra Ermeni bir müzisyenken, romanda da Ferhunde’nin eşi Fuat ünlü bir bestecidir. “Başkişi” konumunda bulunan Ferhunde, zamanında çok severek evlendiği Fuat Bey’le olan bütün bağını koparır, Belkıs Sami’nin ikinci evliliğini yapmasına benzer bir şekilde, bir davet gecesi hayatına giren Ferit Bey’de ise yeniden heyecanı bulur.

HER ŞEY ÖLÜR...

“Aşkımı Öldürdüm”, ‘feminist okuma’ya açık bir roman. Romanın başkişisi konumundaki Ferhunde Hanım, sanatsever, yetenekli, güzel bir kadın. Kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olması hususunda sesi gür çıkıyor, özgürlüğüne düşkün. On yılı devirmiş evliliğinde neredeyse hiçbir şey yolunda gitmiyor. Yaşanan hadiseler, onun bakış açısıyla onun anlatımıyla okura sunulmuş. Dönem zihniyetine, ilişkiler ağına, kadınlık ve erkeklik kavramlarına onun penceresinden bakıyoruz. Bu nedenle okur, genellikle kadınlar arasındaki sohbetlere ve meselelere hâkim. Ferhunde’nin günlük formatında kaleme aldığı satırlarda, dikkat çekici ve keskin ifadeleri var. Özellikle günümüzden o yıllara baktığımızda, bu ifadeler oldukça anlamlı.

Ferhunde, başı “hummalı” değildir artık, kocasına da “bağısız” gözlerle bakmaktadır. (s. 21) Besteci kocasının, solist Nadire’yle olan ilişkisinin farkında olmasına rağmen, kayıtsız kalır bu duruma. Ne çevresindekiler kendisine acımasını umursar ne de kocası Fuat’ın Nadire’ye tutkunluğunu. Çünkü bir gün gelmiş ve aşk öylece ölüp gitmiştir. Fakat susmaz, kabullenmez Ferhunde:

“İstiyordu ki o, daldan dala konsun; bir kadının koynundan çıkıp ötekinin kolları arasına atılsın ve ben evimde bütün bunlara razı, ‘Ne derseler ana şakir, ne kılsalar ana şad’ onu bekleyeyim, onun sevgili ve sadık karısı olayım. Hayatında yegâne ideali buydu. Eğer bunu kabul etseydim, onu ilk zamanlarda olduğu gibi affetseydim, birçok kadınlar gibi, bir taraftan keyfime bakıp onun hayatına göz yumsaydım, pekâlâ bir karı koca olarak yaşayacaktık. Fakat bunu yapamadım. Onu tanıdıkça, hayatını öğrendikçe,

“
Aşkımı Öldürdüm”,
‘feminist okuma’ya
açık
bir roman.

Ben de sizin
kadar serbest ve
yalnız kaldığım
için memnunum.
Keyfimin istediği
gibi yaşayacağım
için
memnunum.
Bunu da sizden
öğrendim.”

kalbine her gün biraz daha nüfuz edip gönlünü okudukça ondan biraz daha uzaklaştım ve nefret ederek, istikrah duyarak uzaklaştım.” (s. 21)

Henüz otuz yaşına basmış, gencecik bir kadının umutsuz hikâyesi, Ferit Bey’in hayatına girişiy-le farklı bir yönde ilerlemeye başlar. Ferhunde, Ferit’e karşı her zaman mesafeli durur. Ona tümünden alışmaya başladığı zamanlarda, onuna ilgili hayaller kurduğunda dahi bu mesafe göze çarpar. Kendini olduğu gibi bırakamaz. Yalnızca özgür bir kadın olmak ister. Yalnızlık, onu kemirmez. Aksine yalnızlığıyla yeniden var olur. Yalnızlıktan şifa umduğunu açıkça belirtir. Kocasını Fuat’ın Nadire’yle birlikte uzun sürecek bir seyahate çıkması, ruhunda yara açmaz. Onu bir kuş gibi hafifletir. Fuat’a, “Ben de sizin kadar serbest ve yalnız kaldığım için memnunum. Keyfimin istediği gibi yaşayacağım için memnunum. Bunu da sizden öğrendim. (s. 75) diyecek kadar da cesurdur. Ferhunde’nin kimseye ihtiyacı yoktur, kendinden başka. Çünkü ona göre “her şey ölür”, hiçbir tutku sonsuza dek sürmez. Bunu ona ‘kadın ve erkeğin eşit şartlara sahip olmadığı’ evliliği öğretmiştir.

İYİLEŞMEK İÇİN İLK ŞART İYİLEŞMEYİ İSTEMEKTİR

Ferhunde, Ferit’le kurduğu ‘dostluğu’, kimse-den gizlemeye çalışmaz. Ferit’i evine davet eder, ona piyano çalar, uzun uzun sohbet ederler. Kayınpederiyle ve görümcesiyle bu konu hakkında oldukça rahat konuşur. Onun bu tavrı, dönem zihniyeti göz önüne alındığında oldukça ilgi çekici. Aynı şekilde görümcesi Mesture’nin de kendisiyle açık açık konuşması, Ferhunde’nin mutluluğunu düşünmesi, yine dikkat çekici unsurlardan. Ferhunde’nin Mesture’ye söyledikleri, Ferit Bey’i, diğer erkeklere benzemediği için

1926 yılında kadın yazar sayısının neredeyse yok denecek kadar az olduğunu düşündüğümüzde, bu romanın değeri katlanarak çoğalıyor.

beğendiğini açıkça ortaya koyuyor: “Bilmem, bunu uzun düşünmeye lüzum var mı? Bunun sebebini Mesture’ye söylemişim. Çünkü o her zaman gördüğüm, konuştuğum erkeklere benzemiyor. O bugüne kadar tanıdığım erkeklerin fevkinde bir erkek. Bilhassa bana iltifat edeceğim, göze görüneceğim diye soğuk soğuk, manasız sözler söylememesi, bana yılışmaması ile kendini beğendirdi.” (s. 47)

Yine de genç kadın, Fuat’tan ayrılmaya kararlı olmasına rağmen Ferit’e son görüşmelerine dek tam anlamıyla umut vermiyor. Özgürlüğünü ve yalnızlığını her şeyin önünde tutuyor. Kimi zaman içindeki kıpırtıları fark etse de ‘dost’ kalmak istiyor Ferit’le. Fazlasını ummaması, onu bir maceraya sürüklememesi için dua ediyor. Zamanla içindekilerin ‘kıpırtı’ olarak nitelenemeyeceğini anladığındaysa, aşkını -hiç olmazsa- kendine itiraf etme gücü bulduğunu görüyoruz: “Bir umacıdan korkmuş küçük bir çocuk gibi göz yummak neye yarar? Ne kadar karanlık olsa hakikat yine doğar ve etrafı aydınlatır. Hakikat kalbimizin güneşi gibidir. Ruhumuzun ufkunda doğması, içimizin nura gark olması için kâfidir.” (s. 111)

Gazetelerde Fuat hakkında çıkan haberlerden sonra fikri değişir Ferhunde’nin. Fuat, bir karısı yokmuş gibi hareket etmiş, ‘kuvvetle muhtemel’ Nadire Hanım sebebiyle çıkan bir kavgaya karışmıştır. Eşitliğe inanan Ferhunde de pek tabii bir kocası yokmuş gibi serbestçe hareket edebileceğini düşünür, üstelik Fuat’ın bunu umursamayacağına da inanır: “Ben de herhalde kocam kadar hür ve serbestim, hareketime sahibim.” (s. 163)

**Aşkımı Öldürdüm”,
hem tefrika
gelenğini
çağın okuruyla
buluşturması
bakımından hem de
Türkiye edebiyatına
yapılan katkı
sebebiyle paha
biçilemez bir
projenin ilk halkası.**

Fakat, tam kendini bırakacağı sırada hasta olduğunu öğrenir. Bu hastalığın ailesinde genetik olduğuna kanaat getirdiğinde ise öleceğine dair fikri kuvvetlenir. Ardında “lekesiz” bir ömür bıraktığını, hatta Ferit’le bir ilişkiye başlamış olsaydı bunun lekesiz ömründe bir “günah” olarak yer bulacağını düşünür. Bu nedenle, “kendisi ölmeden evvel aşkını öldürür”, Ferit’e içindeki tutkuyu anlatan bir mektup bırakır. Bu mektup, öldürdüğü aşkının yegâne nişanesi olarak kalır. Kitabın son satırları, Ferhunde’nin Ferit’e yazdığı mektuba ayrılmış. Böylece okur, her zaman mesafeli ve korumacı olan bu genç kadının içinde ne fırtınalar koptuğuna şahitlik ediyor. İyileşmek istemiş olan Ferhunde’nin, hayatın ona öğrettikleri yüzünden tereddütlü adımlar attığını anlıyor.

“Aşkımı Öldürdüm”, hem tefrika gelenğini çağın okuruyla buluşturması bakımından hem de Türkiye edebiyatına yapılan katkı sebebiyle paha biçilemez bir projenin ilk halkası. Özellikle sayısı oldukça az olan kadın yazarların ve onların unutulmuş eserlerinin gün yüzüne çıkarılması, edebiyat tarihimizde birçok şeyi değiştirecektir. Ferhunde’nin ise, özgürlük hakkındaki fikirleriyle, eşit hakları savunan duruşuyla ve kararlılığıyla Türk edebiyatının kadın karakterleri arasında mühim bir yer edineceği aşikâr.

Hınç: 92 yıl sonra basılan tefrika roman

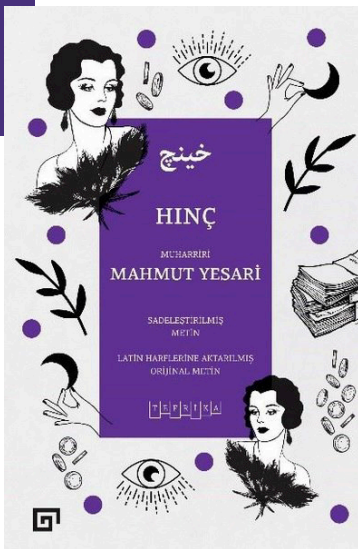
Tefrika serisinin yayımlamaya devam eden Koç Üniversitesi Yayınları, projenin on birinci kitabı olan, Mahmut Yesari'nin kaleme aldığı Hınç isimli romanı geçtiğimiz günlerde okurlarına sundu. 1928 yılında, Milliyet gazetesinde 95 sayı halinde tefrika edilen Hınç, yazılışından 92 yıl sonra ilk defa karşımıza çıkıyor.

okan çil

Tefrika serisinin yayımlamaya devam eden Koç Üniversitesi Yayınları, projenin on birinci kitabı olan, Mahmut Yesari'nin kaleme aldığı Hınç isimli romanı geçtiğimiz günlerde okurlarına sundu.

Hınç, Mahmut Yesari,
Çev: Bilal Acarözmen, İbrahim
Özakman 480 syf.,
Koç Üniversitesi Yayınları, 2020.

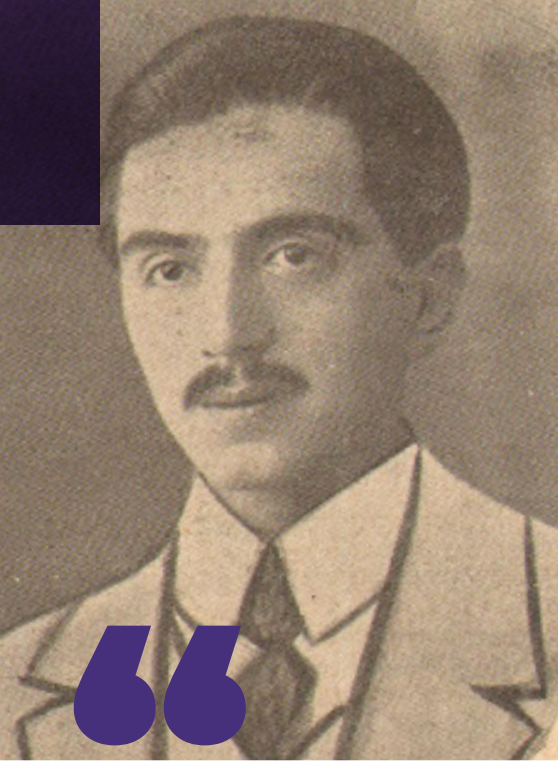
Tefrika fikri, şimdinin romanı, novellası için pek tercih edilmese de romanımızın çocukluk çağının neredeyse tefrikalarla dolu olduğunu söyleyebiliriz. Hem de bu tefrikalar ismini dahi duymadığımız yazarların unutulmuş kitaplarından ibaret değil sadece; Halit Ziya, Reşat Nuri, Hüseyin Rahmi, Sabahattin Ali, Ahmet Hamdi, Orhan Kemal, Yaşar Kemal gibi isimlerce dahi tercih edilmiş, döneminin baskın bir yazım/yayım kültürü.

Bahsi geçen ve şimdilerde popüler olan yazarların tefrikaları sonralarda kitap şeklinde de basılıp okurunun karşısına çıkar ancak bu şansa sahip olamayan ve tefrika kültürü içinde önemli yeri olan onlarca daha eser var. Peki, bu eserler hangileri, dahası neredeler?

“Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi (1831-1923)” başlıklı, TÜBİTAK destekli proje işte bu ihtiyaç üzerine ortaya çıkıp 2013’ten bu yana titiz bir çalışma yürütüyor. Proje ekibindeki isimler şöyle: Yrd. Doç. Dr. Ali Serdar, Doç. Dr. Nihayet Arslan, Dr. Reyhan Tutumlu, Dr. Ruken Alp, Doç. Dr. Tuba Işınsu İsen Durmuş, Yrd. Doç. Dr. Fatih Altuğ, Yrd. Doç. Dr. Murat Cankara, Mustafa Akay, Ruhat Alp, İbrahim Öztürk, Sultan Toprak. Bugüne kadar on bir kitap hazırlandığını ve yeni kitapların çalışıldığını da söylemek gerek.

ONLARCA GAZETE ONLARCA ROMAN

Tefrika serisinin yayımlamaya devam eden Koç Üniversitesi Yayınları, projenin on birinci kitabı olan, Mahmut Yesari'nin kaleme aldığı Hınç isimli romanı geçtiğimiz günlerde okurlarına sundu. 1928 yılında, Milliyet gazetesinde 95 sayı halinde tefrika edilen Hınç, yazılışından 92 yıl sonra ilk defa karşımıza çıkıyor.

Proje ekibindeki isimler şöyle: Yrd. Doç. Dr. Ali Serdar, Doç. Dr. Nihayet Arslan, Dr. Reyhan Tutumlu, Dr. Ruken Alp, Doç. Dr. Tuba Işınsu İsen Durmuş, Yrd. Doç. Dr. Fatih Altuğ, Yrd. Doç. Dr. Murat Cankara, Mustafa Akay, Ruhat Alp, İbrahim Öztürk, Sultan Toprak.

1895'te doğan Mahmut Yesari'nin kitaplaşmış durumda yirmi romanı olmasına karşılık, kitap bütünlüğünde yayımlanmamış, sadece tefrika olarak kalmış yirmi dört tane eseri, ayrıca çeşitli öyküleri bulunmaktadır. Bunların bir kısmı yayımlandıkları gazete ve dergilerin çeşitli sebepler yüzünden kapanması sonucunda tamamlanmamış olsa da, bir kısmı Yesari'nin "hovardalıği" sonucu yarım bırakılmıştır.

Hatta Yıkık Çardak adlı romanının tefrika edildiği Açık Söz gazetesi, Yesari'nin ısrarla yazı göndermemesi üzerine 22 Mayıs 1936'da bir açıklama yayımlamak zorunda hisseder kendini. Aslında bu, okurdan çok, Yesari'ye yazılan açık bir mektup gibidir. "Mahmut Yesari bugün de matbaamıza romanının kalanını getirmedeği takdirde bu romanı kesecek ve onun yerine daha mükemmel bir romanın" koyulacağını belirtir. Sonra bununla da yetinmeyip Yesari'nin özel hayatına saldırır. Yazarın hayatını otellerde, pansiyonlarda geçirdiğini, "hiçbir evde yahut gönülde köklenmemeyi" seçtiğini belirtip, başka gazetelerde yazmaya devam ettiği romanlarındaki karakterler gibi "yersiz yurtsuz 'kopuk' denilebilecek" insanlar gibi olduğunu açıklar.

Bu trajikomik anekdot bile dönemin yayım/yayım kültürü hakkında çok şey söyler.

BİR MİRASYEDİ ROMANI

Yesari'nin onuncu romanı olan Hınç, Sırrı Sezai adındaki bir mirasyedinin hikâyesini anlatır bize. Sırrı Sezai bolluk ve refah içinde büyüdüğü için, benzeri konuyu işleyen diğer roman karakterleri gibi sorumsuz, yarınını düşünmeyen, emeğin kıymetini bilmeyen, zampara, eğlence

Sırrı Sezai,
annesinden miras
kalan onca parayla
gönül eğlendirmiş,
nihayetinde el
elde baş
başta
kalakalmıştır.

düşkün biridir. Bu huyları yüzünden dört bir yanı gezmiş, türlü insanla türlü keyif çatmış olsa da gün gelmiş, paralar suyunu çekmiştir ve gerçek, kendini pat diye, bütün sertliğiyle göstermeye başlamıştır.

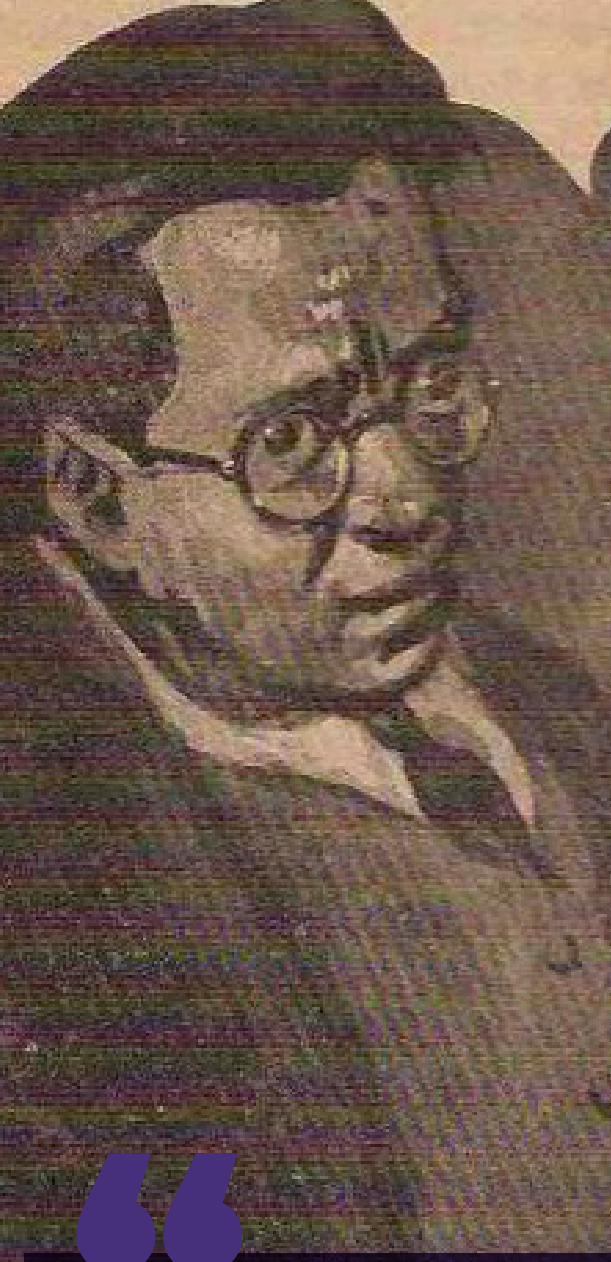
“Param yok...”

Romanın ilk cümlesi bu. Bir mirasyedi romanı için çok uygun bir giriş cümlesi değil mi? Sırrı Sezai’nin, metresi Şaika’ya yönelttiği bu cümle bütün romanın çatışmasını özetler aslında. Aşk, dostluk, entrika, sevgi, aile ve elbette hınç... Bütün duyguların paranın varlığı-yokluğu üzerinden tartışıldığı roman, dönemin sosyal yaşamına dair de önemli bir göstergedir.

Sırrı Sezai, annesinden miras kalan onca parayla gönül eğlendirmiş, nihayetinde el elde baş başta kalakalmıştır. Sadece bu kadar da değil, parasızlığına rağmen hovardalığundan da ödün vermediğinden hemen herkese borçlanmış, neredeyse bütün eşyalarını da teminat olarak göstermiştir; yani berbat durumdadır.

Babası Sezai Namık Bey hayattadır hayatta olmasına ancak oğlundan hiç hazzetmediği için servetinden ona zırnık koklatmaz. Sırrı Sezai de bunun farkındadır ancak babasına bir türlü çıkışamaz. Böyle davranırsa babasının mirasından tamamen men edileceğini bilir.

Bin türlü borç içinde, metresi tarafından terk edilmiş bir halde çaresizce beklerken küçük bir ışık yanar. Muammer Sacit adlı bir arkadaşı, Sırrı Sezai’yi “insaflı” bir tefeci olan İzidor Barzılay Çelebi’yle tanıştırır. Ondan bir miktar borç alan Sırrı Sezai bir anlık da olsa rahatlar, hatta çekip giden metresini etkilemek için zengin

taklidi yapar ancak işin iç yüzünün başka olduğu anlaşılır. Muammer Sacit, İzidor Barzılay Çelebi'ye düzenli olarak birilerini getirmekte ve komisyonunu almaktadır.

Devam eden sayfalarda aç gözlü olan İzidor'un hep daha fazlasını istemesi bütün dengeleri altüst ederken, paranın insanı ne hale getirdiği bütün karakterler üzerinden tartışmaya açılır ve Hınç giderek hırs şeklinde vücut bulmaya başlar.

EDEBİYATIMIZIN 'YENİ' KAHRAMANLARI

Mahmut Yesari'nin Hınç'ı Bilal Acarözmen ve İbrahim Özakman tarafından Latin harflerine aktarıldı, Reyhan Tutumlu ve Ali Serdar'ın çalışmasıyla da bu aktarım günümüz Türkçesine dönüştürüldü. Romanın iki hali de kitapta mevcut.

Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi (1831-1923) proje ekibi Koç Üniversitesi Yayınları'yla beraber yeni tefrika romanlar hazırlamaya devam ediyor ve bunların neredeyse hepsi ilk defa kitap bütünlüğünde yayımlanacak olan eserler.

Şimdiye kadar basılanlar ise şöyle; Belkıs Sami Boyar – Aşkımı Öldürdüm, Selahattin Enis – Orta Malı, Fatma Fahrünnisa – Dilharap, Mehmet Rauf – Kâbus, Ercüment Ekrem Talu – Şevketmeap, Vedat Örfi Bengü – Kırk Bela, Recaizade Mahmut Ekrem – Saime, Behice Ziya Kollar – Pakize, Mehmet Rauf – Serap ve Ziya – Kesik Baş Cinayeti.

Edebiyatımızın “yeni” âşıkları, katilleri, kabadayıları, berduşları, tefecileri, yoksulları ile tanışmak gerek.

“
Mahmut Yesari'nin
Hınç'ı Bilal
Acarözmen ve
İbrahim Özakman
tarafından Latin
harflerine aktarıldı,
Reyhan Tutumlu ve
Ali Serdar'ın
çalışmasıyla da bu
aktarım günümüz
Türkçesine
dönüştürüldü.

Libidonun Abdülhamit'e saldırdığı tek roman: Serap

Mehmet Rauf'un II. Meşrutiyetin ardından "Resimli Roman" dergisinde tefrika edilen 'Serap' romanı Koç Üniversitesi'nin "Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi" projesi kapsamında yayımlandı. 'Serap', gençlik takıntısı olan bir adamın libidosunu kontrol edememesinden hareketle doğrudan İstibdat Dönemi'ne saldıran bir roman, daha doğrusu bir novella olarak karşımıza çıkar.

metin yetkin

Mehmet Rauf'un II. Meşrutiyetin ardından "Resimli Roman" dergisinde tefrika edilen 'Serap' romanı Koç Üniversitesi'nin "Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi" projesi kapsamında yayımlandı.

Koç Üniversitesi'nin 2013-2017 yılları arasında TÜBİTAK destekli yürüttüğü "Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi (1831-1928)" projesi kapsamında Mehmet Rauf'un pek bilinmeyen romanı 'Serap' okurla buluştu. Fatma Damak tarafından Latin harflerine çevrilen, dizi editörleri Reyhan Tutumlu ve Ali Serdar tarafından günümüz Türkçesi'ne yazarın üslubu korunarak sadeleştirilerek aktarılan kitap, Mehmet Rauf'un psikolojiye duyduğu ilginin bir ürünü olarak insanın ilginç (!) iç dünyasını yansıtırken, kahramanın taşkın libidosu II. Abdülhamit dönemine en saldırgan eleştiri örneklerinden birini teşkil etmekte.

TARANAN 302 SÜRELİ YAYIN

Tefrika Dizisi 302 süreli yayının taranması sonucunda tespit edilen tefrika eserleri mürettep hâle getiren bir proje. Bu sayede tarihlerde, antolojilerde zikredilmeyen pek çok eser gün yüzüne çıkmış ve bilinmeyen bazı yazın insanları da okurla buluşmuş. Yine bu sayede yazı makinesi Ahmet Mithat Efendi ile yaygın hâle gelecek 1980'li yıllara kadar sürdürülen tefrika geleneğinin izi de sürülmüş. Mehmet Rauf'un II. Meşrutiyetin ardından "Resimli Roman" dergisinde tefrika edilen 'Serap' romanı da dizinin dokuzuncu kitabı olarak raflarda yerini almaktadır. Genç yaşlarından beri edebiyatla ilgilenen, ilk romanını 14 yaşında yazan, hem ailesi hem de çevresi tarafından romana ilgi duyduğu için alay konusu edilen Mehmet Rauf, 1892 yılının sonunda "Hizmet" dergisine gönderdiği 'Düşmüş' isimli hikâyesi ile Halit Ziya'nın dikkatini çekerek edebiyat dünyasına adım atar. Nitekim, Halit Ziya'nın anılarında Mehmet Rauf'un hikâyesini okuduktan sonra "müstesna bir yaratılış karşısında" olduğunu dile getirdiğini görmek mümkün. Zaten Mehmet Rauf da Halit

Serap, Mehmet Rauf, 204 syf., Koç Üniversitesi Yayınları, 2020.

Ziya'nın eserlerine ilgi duyan, ondan etkilenen genç bir yazar.

Yazarın edebiyata ilgisinin babası Hâfız Ahmed Şükrü Efendi'yle gittiği tiyatrolarla başladığı ve genç yaşta Alphonse Daudet, Emile Zola, Gustave Flaubert gibi Fransız yazarlardan etkilendiği düşünülürse o dönemde serpilen realizmin en sağlam temsilcisi olan Halit Ziya'dan etkilenmesi şaşırtıcı olmasa gerek. Günümüz edebiyat tarihçilerinin Servet-i Fünûn romanının en kuvvetli kalemlisi olarak Halit Ziya'dan sonra Mehmet Rauf'u göstermesi de bu minvalde tesadüfi olmasa gerek. 1896 yılında yayımladığı bir hikâyeyle Servet-i Fünûn hareketi içerisine dahil olan yazarın, Türkçe edebiyatın ilk psikolojik romanı olarak nitelendirilen 'Eylül' isimli kitabı da aynı dergide tefrika edilecektir. Ancak yazarın 'Eylül' ile yakaladığı şöhret kısa sürecek, 1910 yılında 'Bir Zambak'ın Hikâyesi' isimli metnin pornografik muhtevası yüzünden hem kitabet muallimliği görevini kaybedecek hem de altı ay hapis cezası alacaktır. Bundan sonra yazarın talihi tersine dönmeyecek, hayatı maddi sıkıntılarla geçecek, ileride felç olacak, eşi ve Yakup Kadri'nin çabalarıyla son günlerinde devletten maaş alabilecektir. 'Serap', Mehmet Rauf'un 1909 yılında "Resimli Roman" dergisinin 5. sayısında tek tefrika hâlinde yayımlanan beş bölümlük resimli bir roman. Yine aynı sene Hilal Matbaası tarafından basılan 'Âşıkâne' isimli kitabında yer almakta. 'Serap', Abdülhamit'in istibdadını anlatan az sayıda romandan biri olduğu için bu dönem araştırmalarına kaynaklık da etmekte. Öte yandan Fatma Damak'ın önsözde yazdığı üzere "Mehmet Rauf'un güncel siyaseti doğrudan ele aldığı ve politik eleştirilere yer verdiği ilk ve belki de tek romanı" olma özelliğini de taşıyor. Nitekim bir vapur yolculuğunda karşılarındaki Rum kadının güzelliğinden

**Tefrika Dizisi 302
sürelili yayının
taranması
sonucunda tespit
edilen tefrika
eserleri mürettep
hâle getiren bir
proje.**

Kitapta dikkat çeken bir başka özellik de kahramanın bu dönemi sadece “zalim ve zorba” bir dönem olarak etiketleyip geçmemesi, istibdadın gelişme evresindeki toplumsal süreci irdeleyerek halkın “uyuşukluğu” yüzünden bu rejimin kendini “haklı ve meşru” gördüğünü de eklemesi.

etkilenerek sefalet ve mahrumiyet içerisinde geçirdiği gençlik yıllarına dönen adamı saadete ulaşamamaktan daha da üzen bir hadise en güzel çağının Abdülhamit dönemine denk gelmesidir:

“Özellikle kendini en çok kederlendiren şey, İstibdat Devri’nin en faal ve en zalim ve en zorba bir zamanına rastgelen bu senelerde aydınlık gençliğinin sevk ve yönlendirmesiyle bütün varlığının amacını oluşturan saadetlerin beş, on hain ve vahşi köpeğin iğrenç keyiflerine, kirli bencilliklerine kurban edilmekte olduğunu bilmesi; adil bir idarede, elbette kendi iktidarında gönülleri hoş etme ve bolluk içinde yaşatmayla görevli olması gereken şefkatli bir hükûmette bu sefaletlerin meydana gelmemesi gerektiği meseleleriydi.” (s.32)

Bununla birlikte kitapta dikkat çeken bir başka özellik de kahramanın bu dönemi sadece “zalim ve zorba” bir dönem olarak etiketleyip geçmemesi, istibdadın gelişme evresindeki toplumsal süreci irdeleyerek halkın “uyuşukluğu” yüzünden bu rejimin kendini “haklı ve meşru” gördüğünü de eklemesi. Ancak adam bu irdelemesinde pek de ileri gitmez, romanın ikinci bölümünde karşısındaki genç kadının güzelliği onu eşiyle tanıştığı gençlik zamana götürür ve hakikaten de dönemine göre cesur sahnelerle görsellerle birlikte yer vermekten kaçınmayan, yer yer merak unsurunu kamçılayarak popüler tarza yaklaşan bir metinle karşılaşır okur:

“O kadar ki iki saat önce sakınma ve tereddüdü olmadiğı bir samimiyetle hevesli bir şekilde şakalaşan bu iki âşık gencin üç saat sonra, birbirini isteyen iki vücudun nihayet birbirine kavuşmasından doğan iniltilerle zafer kazanmış ve mutlu olduğunu görürdünüz.” (s.51)

Serap', gençlik takıntısı olan bir adamın libidosunu kontrol edememesinden hareketle doğrudan İstibdat Dönemi'ne saldıran bir roman, daha doğrusu bir novella olarak karşımıza çıkar.

İleride eşi olacak İclal Hanım ile tanışıp, zina eden, sonra durumu kurtarmak için kahraman sıfatına bürünerek onunla evlenen, vapurda gördüğü kızın gençliği ve güzelliği ile birlikte mazideki cinsel serüvenlerinde kaybolan bu adam eve döndüğü vakit eşinin hasta olduğunu öğrenir. Görünüşte bir şey yoktur fakat sadık her insan gibi telaşlanır. Ancak bu telaş kısa sürer zira adam hasta eşinin yanına gidince onun ne kadar solduğunun, yaşlandığının farkına varır. Okur, hasta kadının solan güzelliğinin betimlemesiyle karşılaşır. Bu da yetmez, eşinin yanında olmak, onu desteklemek yerine kadına acımaya başlar adam. Ancak tam burada yazar devreye girer ve dönemine göre ilerici sayılan bir görüşle toplumun kadınlara ne kadar acımasız davrandığını göstererek sosyolojik bir tespitte bulunur:

“Halbuki bu kadın, ancak otuz yaşında bir kadındı; o zaman, hayatımızı düşünüyor ve hayatımızın sağlığını koruma ve cildimize özen göstermeye ne kadar aykırı olduğunu, özellikle kadınlarımızın günlerce evlerde kapalı kalmaktan, havasız, güneşsiz geçen hayatlarında, kötü âdetlerimizin sonucu olarak zengin ailelerde bile yeterince beslenilmediği için ne kadar zarar görüldüğünü, kısacası, bütün milletin hayatının nasıl yalnız cahillik ve aymazlığın fena kurbanları olduğunu kabul etmek zorunda kalıyordu.” (s.61)

İSTİBDAT DÖNEMİ ELEŞTİRİSİ

Kahramanın cinsiyetçi tavrının yazar tarafından eleştirileceğini düşünen okur yanılabacaktır. Bu tespitten sonra dahi “dünyaya yalnız aşk ve kadın sevgisi” için geldiğine inanan adam sokakta “nefis varlıklar” görüp iştahı kabarıırken evde bir “enkazla” karşılaşmaktan yakınmaya başlar. Bu yakınmanın temelinde kuşkusuz,

adamın kendisi yaşlansa da eşinin yaşlandığını kabul etmemesi ve her gün evde onu bekleyen sapasağlam genç bir kadını düşlemesi olarak gözükmekte. Hatta adam daha da ileriye gider, kendi yaşlılığı aklından geçince kadının hasta olması içine bir an için su serper fakat yaşlı bir adam olduğunun idrakine varınca içi kaygıyla dolar. Bu kaygıdan hareketle yine İstibdat Dönemi'ni eleştirir çünkü gençliğini doya doya yaşayamamıştır. Oysa hisleri hâlâ çok ateşlidir, libidosu tavan yapmıştır. Dostu da ondan yana destek çıkar ki okur artık “pes” der: “İhtiyarlar için en süslü isteğin on iki, bilemedin on dört yaşında genç kızlar tarafından beğenilmek olduğunu elbette bilirsin!” (s.77)

‘Serap’, gençlik takıntısı olan bir adamın libidosunu kontrol edememesinden hareketle doğrudan İstibdat Dönemi'ne saldıran bir roman, daha doğrusu bir novella olarak karşımıza çıkar. Mehmet Rauf psikolojiye ilgi duysa da Türkçe edebiyatın ilk psikolojik romanını yazsa da ‘Serap’taki adamın dürtüsel düşünceleri, bilinç dışını kusması anlaşılır değil. Adamın libido patlamalarının Abdülhamit’i hedef alması da bu kitabı ilginç (!) kılan özelliklerden biri. Tabii, kitabın muhtevası, yazarın gelgitli tavırları, kendi psikolojisini metne yansıttığını hissettirdiği bölümler “Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi (1831-1928)” projesine kesinlikle gölge düşürmemeli zira bu tarz projeler sayesinde araştırmacılar daha çok metne ulaşmakta ve edebiyat eleştirisi kuvvetlenmekte. Yine bu sayede edebiyatın “baba” figürleri de başta feminist eleştiri olmak üzere çok boyutlu eleştiri çalışmalarına da konu olmaktadır.

Kahramanın cinsiyetçi tavrının yazar tarafından eleştirileceğini düşünen okur yanılacaktır.

Faili meçhul roman: Kesik Baş Cinayeti

Muharriri Ziya'nın kaleme aldığı Kesik Baş Cinayeti, Koç Üniversite Yayınları tarafından yayımlandı. Kesik Baş Cinayeti, 'meçhul' yazarı ve gerçekliği sorgulayan yapısıyla dikkat çekiyor.

soner sert

Muharriri Ziya'nın kaleme aldığı Kesik Baş Cinayeti, Koç Üniversite Yayınları tarafından yayımlandı.

Türkiye toplumunda roman, 19. yüzyılın ikinci yarısının sonlarına doğru başlar. Batılı anlamda roman, Avrupa'daki öncülerine ya da çağdaşlarına nazaran bu coğrafyada tefrika halinde yayımlanır. Halit Ziya Uşaklıgil'den Hüseyin Rahmi Gürpınar'a, Ahmet Mithat Efendi'den bir sonraki kuşakta yazmaya başlayan Halide Edip'e kadar, pek çok yazar, ilk olarak romanlarını gazete ve dergilerde bölüm bölüm yayımlar. Bu gelenek sonraki yıllarda da karşımıza çıkar. Ahmet Hamdi Tanpınar, Peyami Safa ya da Orhan Kemal ve Yaşar Kemal de bu ritüelin uygulayıcısı olur.

Koç Üniversitesi Yayınları, -TÜBİTAK tarafından desteklenen- "Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi (1831-1928)" başlıklı projeye, bugün artık geniş yığınlar tarafından bilinmeyen ya da popüler yahut edebi olmadığı için sonraki yıllarda önemsenmeyen pek çok yazarın gazetelerde ve dergilerde tefrika edilen romanlarına ulaşır. Arap alfabesiyle basılan eserleri günümüz Türkçesine çeviren ve yayıma hazırlayan yayınevi, bu romanları peyderpey yayımlar. Bu romanlardan bir tanesi de; Muharriri Ziya'nın kaleme aldığı Kesik Baş Cinayeti.

'FAİLİ MEÇHUL BİR METİN'

18 Ocak-22 Mart 1926 tarihlerinde Haftalık Mecmua'da on tefrika halinde yayımlanan eserin yazarı polis müdürü Ziya Bey olarak bilinir. Bilinir, diyoruz zira Ziya Bey'in kimliğine dair net bir bilgiye henüz ulaşılabilmiş değiliz. Eseri yayıma hazırlayanların diliyle söylersek, "...fa-ili meçhul bir metinle karşı karşıyayız." Birinci ağızdan anlatılan olay örgüsünde Ziya Bey, kendisini bir polis müdürü olarak tanıtır ve bir cinayet olayını çözmeye çalışır. Dönemin çoğu polisiye edebiyat okuru tarafından bilinen "Nat

Kesik Baş Cinayeti, Ziya, 214 syf., Koç Üniversitesi Yayınları, 2020.

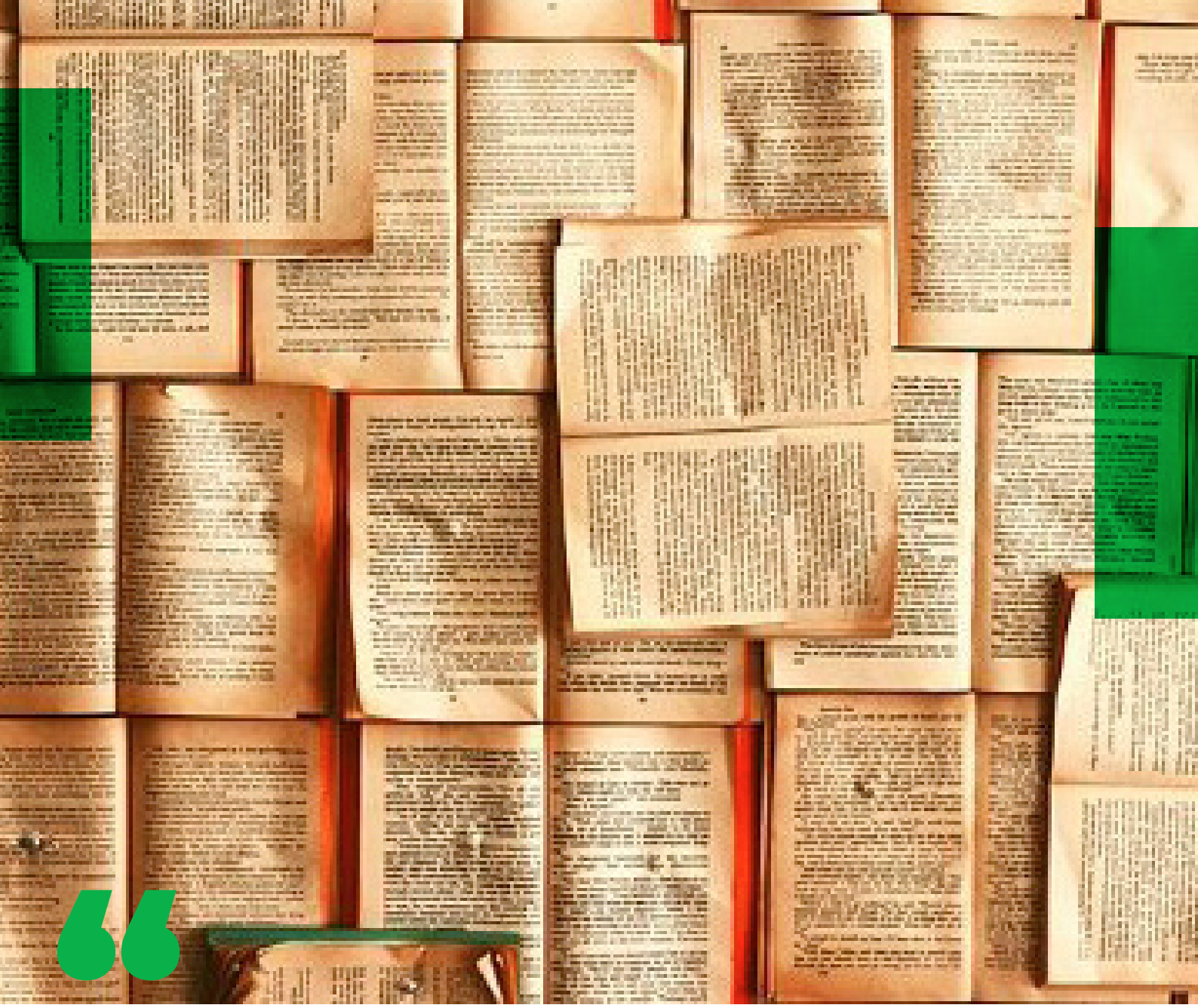

Pinkerton” lakabını alır. Zamanında Amerika’da bir dedektiflik şirketi kuran Allan Pinkerton’dan model alınarak türetilen kahramanın popüler olmasını sağlayan şeyse, Amerikalılardan ziyade Almanlar olur. 1907-1915 yılları arasında 400’den fazla kitabın ana karakteri olan Nat Pinkerton, birbirinden gizemli cinayetleri çözüme kavuşturur. Ziya Bey de bu lakabı sahiplenir ve her ne kadar bir sivil polis olsa da dedektif gibi hareket eder.

Kesik Baş Cinayeti’ne geri dönersek, karşımıza yazarın kimliğinin bilinmemesinin yanında, bir muğlak durum daha çıkar. Anlatıcı ve yazar Ziya Bey’in, henüz eserin ilk tefrikasında, olay 1917 yılında yaşandı, sözleriyle aktardığı hadisenin gerçek olup olmadığı –hala- bilinmiyor. Sahillere insan cesedinin parçalarının vurduğu, çeşitli insan uzuvlarının ortalığa saçıldığı bu olayın, dönemin gazetelerinde haber olup olmaması bir yana, Ziya Bey, hadiseyi kurmacadan öte hakiki bir dille gerçeğe sadık kalarak anlatmaya gayret ediyor. Bir belgesel anlatıcısı ya da bir sohbette hikâye anlatır gibi, vakayı kronolojik olarak, bir anısını anlatır gibi aktarıyor. Ziya Bey’in bu aktarımı, tefrikada yer alan ve yazarın cümlelerine eşlik eden fotoğraflarla da destekleniyor. Olayın ne kadarının gerçek, ne kadarının kurgusal olduğu ya da kullanılan dilin sanki yaşanmış gibi aktarılıyor olması ise günümüzde de eserin kafa karıştırıcı rolünün en önemli yönü. İbrahim Öztürk ve Ali Serdar, “Tüm bunlar yazınsal taktikler olmalarının yanı sıra yalnızca gazetenin tirajının arttırılması için oluşturulmuş ticari taktikler olarak da yorumlanabilir” sözleriyle bu durumun altını çiziyor.

Arap alfabesiyle basılan eserleri günümüz Türkçesine çeviren ve yayıma hazırlayan yayınevi, bu romanları peyderpey yayımlar. Bu romanlardan bir tanesi de; Muharriri Ziya’nın kaleme aldığı Kesik Baş Cinayeti.

Hikâye, evinden yazıhanesine giderken kaybolan bir tüccarın, birkaç gün ortada görünmemesi üzerine ailesinin kolluk kuvvetlerine başvurusuyla açılıyor.

KAYBOLAN TÛCCAR

Hikâye, evinden yazıhanesine giderken kaybolan bir tüccarın, birkaç gün ortada görünmemesi üzerine ailesinin kolluk kuvvetlerine başvurusuyla açılıyor. Akabinde İstanbul'un sahillere bir insanın uzuvları vuruyor. Polisler hemen teyakkuza geçiyor. Evvela bu uzuvların Hüsnü Bey'e ait olduğuna karar veriyorlar ve katili aramaya başlıyorlar fakat bulamıyorlar. Ekipler gelip geçiyor ve kitabın anlatıcısı da olan Ziya Bey, bu cinayeti çözme işini üstleniyor. Kılıktan kılığa giren, rolden role bürünen Ziya Bey, katile adım adım yaklaşıyor ve cinayeti çözüyor.

Toplumsal barışı sağlayacak bir uygarlık için...

Akademisyen yazar Bülent Şık'ın kaleme aldığı 'Bizi Yeryüzüne Bağlayan Hikayeler' Doğan Kitap tarafından yayımlandı. Şık, çıktığı yolda iklim, biyoçeşitlilik, kimyasal kirlilik, insanın insan-dışı dünyayı tehdidi, göçmenler, yersiz-yurtsuzluk, 'uygarlık' ve 'ilerleme' krizlerini ele alıyor.

ali bulunmaz

Eduardo Galeano, Ateş Anıları'nın üçüncü cildi olan 'Rüzgârın Yüzyılı'na şu cümlelerle nokta koymuştu: "Hayat Ağacı, her ne olursa olsun, etrafında dönen içten müziğin asla kesilmeyeceğini biliyor. Ne kadar ölüm yaşanırsa yaşansın, ne kadar kan akarsa aksın, erkekler ve kadınlar hava tarafından solunduğu, toprak tarafından sürüldüğü ve sevildiği müddetçe müzik onları dans ettirecek."

Galeano insan, doğa, savaş, ölüm ve yaşam hikâyelerinin anlatıcısıydı. Bunu neden yaptığını açıklarken "şehrim Montevideo'nun, ülkem Uruguay'ın ve dünyanın sesini dinlemeyi seviyorum" demişti. Yaşamın ve doğruların tarafındaydı o.

Hayatın hep aynı coşkuyla akacağına ve hiçbir şeyin tükenmeyeceğine dair bir yanılgıyı aşma yolunda doğrulara el atanlar yani yalın bir şekilde ve büyük bir cesaretle hakikatleri anlatanlar, hiçbir şeyin değişmeden kalmayacağını ısrarla vurgular.

Galeano'nun ömrü boyunca dilinden düşürmediği Hayat Ağacı'nın altında, dünyanın dört bir köşesinde hikâyeler anlatılıyor hâlâ. Yaşamın ve doğanın sesini duyup dinleyen; değişimin getirip götürdüklerini ortaya koyan, gidecek başka bir yeryüzü olmadığını vurgulayan, "Biz" ve "Onlar" yerine "hep beraber" diyen Bülent Şık da Hayat Ağacı'nın gölgesini görüp börtü böceğinin sesini işitmeye çağırıyor hepimizi Bizi Yeryüzüne Bağlayan Hikâyeler'de.

**Akademisyen yazar
Bülent
Şık'ın kaleme aldığı
'Bizi Yeryüzüne
Bağlayan
Hikayeler' Doğan
Kitap tarafından
yayımlandı.**

'PARA KAZANMAK SALDIRGANLIKTIR'

Şık, çıktığı yolda iklim, biyoçeşitlilik, kimyasal kirlilik, insanın insan-dışı dünyayı tehdidi, göçmenler, yersiz-yurtsuzluk, “uygarlık” ve “ilerleme” krizlerini görüyor.

Vicdan sahibi insanlar için dertlenecek, çözüm üretecek ve bu çözümleri daimi kılacak mesele çok. Tekdüze bir yaşamı değil, karmaşıklığı ve bir aradalığı savunan Şık'ın ortaya koyduğu her veri, bilgi ve öykü de yeryüzünden kopan ve kopmak istemeyen insanlar arasındaki gerilime işaret ediyor.

Sadece bunları anlatmıyor Şık; nefreti, kabullenışı, kötülüğün ve düşmanlığın kök salışı ile bunlara doğanın sesini dinleyerek başkaldıranları ve belirsizliği de ekliyor: “Hayatın özü belirsizliktir ve daha iyi bir hayatı herkes için mümkün kılma amacıyla yaptığımız her şey, iyi bir insan olma çabalarımız ve umutlarımız da o belirsizliğe dâhildir.”

Hayatın ne getireceği belirsiz belki ama nelerin yitip gittiği ortada; su kaynaklarını tüketiyoruz, tarım arazilerini yok ediyoruz, yarattığımız deniz, toprak ve hava kirliliği had safhada, küremiz hızla ısınıyor, iklim değişikliği artık yaşamımızın önemli bir parçası, itinayla geliştirdiğimiz düşmanlık ve ayrımcılık politikaları meyvelerini vermeye başladı... Şık, tüm bunlara rağmen yine de bardağın dolu tarafına bakmamız gerektiğini düşünüp “Ne yapabiliriz?” diye sorup yanıtlar ararken Hayat Ağacı'nı yeşil tutmayı isteyenlerin birbirine omuz vermesinin zorunlu olduğunu anımsatıyor. Bilgi diyor, vicdan diyor inatla. Yeryüzünü anlamaktan bahsediyor, hümanizm ve tüm canlıların yaşam hakkına saygı

**Bizi Yeryüzüne Bağlayan
Hikâyeler,**
Bülent Şık, 304 syf.,
Doğan Kitap, 2020.

Şık, çıktığı yolda iklim, biyoçeşitlilik, kimyasal kirlilik, insanın insandışı dünyayı tehdidi, göçmenler, yersiz-yurtsuzluk, “uygarlık” ve “ilerleme” krizlerini görüyor.

derken Saul Bellow’un *Günü Yaşa* romanını hatırlatıyor: “Para kazanmak saldırganlıktır.”

Sebastião Salgado’nun Brezilya’da doğa yok edilerek açılan madenlerde çalıştırılan “işçilerin”, pardon kölelerin fotoğrafını çekmesi gibi HES’lerle doğal yaşam alanlarının yok edilmesini ve buna direnen (bir anlamda kendi topraklarına yabancılaştırılmaya ve köleleştirilmeye) direnen halkları resmediyor anlattığı hikâyelerle. Kâr hırsının körelttiği vicdanları anımsatırken haklı bir soru soruyor: “İnsanların evinin önünden akan, yüzyıllar boyunca tarlalarını, bahçelerini suladıkları, kullandıkları suya el koyup ‘Bundan sonra bu suyu size parayla satacağım, arkamda devlet var!’ demenin bir parazit gibi yaşamaktan ne farkı var?”

BÜROKRATİK ŞİRKETE DÖNÜŞEN DEVLET

Şık’ın anlattığı hikâyeler, hem yeryüzüyle hem de yeryüzünün dışıyla ilgili; dünyaya içeriden ve dışarıdan bu bakışların ortak noktası ise gezegeni bir bütün olarak anlama yolunda, insan-merkezli düşünme tarzının eksikliğine yapılan göndermeler.

Gelgelelim, Şık’ın gündeme getirdiği başka sorunlar da var: “Öyle bir çağa ya da döneme girdik ki büyüme, çoğalma ve yatırım gibi kavramların ekolojik manada yol açtığı olumsuz sonuçların öne çıkarılması gerekiyor. Var olanı çoğaltma, çeşitlendirme, büyütme üzerine değil onarma, dönüştürme, muhafaza etme üzerine kafa yormamız gerekiyor daha çok. Yaklaşan kriz, yerel çözümler oluşturulmasını zorunlu kılacak, dolayısıyla gıda üretiminden beslenmeye, su tasarrufundan enerji ve sağlık politikalarına bir dizi meseleyi yerel ölçekte ve ken-

Şık'ın anlattığı hikâyeler, hem yeryüzüyle hem de yeryüzünün dışıyla ilgili; dünyaya içeriden ve dışarıdan bu bakışların ortak noktası ise gezegeni bir bütün olarak anlama yolunda, insan merkezli düşünme tarzının eksikliğine yapılan göndermeler.

dine yeterlilik çerçevesinde yerel yönetimlerle birlikte ele almak gerekiyor. Ortada bu sorunları sahiplenilen ciddi bir siyasal irade -şimdilik olmadığı için karşı karşıya kaldığımız sorunların büyüklüğü umut kırıcı olabiliyor. Üstelik bazı sorunlar ancak uluslararası bir işbirliği sağlanabilirse çözüm bulunacak ölçekte ve bu işbirliğinin sağlanabileceğine yönelik bir emare de ne yazık ki ufukta görünmüyor. Çok daha kritik bir soru ise iyice belirginleşiyor: Hukuki mücadele imkânlarımız bizzat adalet kurumları tarafından gasp ediliyor ya da ortadan kaldırılıyorsa nasıl mücadele edeceğiz? Devlet, şirketlerin toplumsal hayat üzerinde egemenlik kurmasını kolaylaştıran, ormanlar ve su varlıkları gibi müşterek varlıkların yağmalanmasını organize eden bir bürokratik şirket hâline dönüştüğünde ne yapacağız?”

‘MAL VE HİZMET’ OLARAK GÖRÜLEN İNSAN

Gary Snyder, “Yabandan aldığımız dersler özgürlüğün görgüsünü oluşturur” demişti. Snyder’ın Özgürlüğün Görgüsü (Çeviren: İnan Mayıs Aru, SUB Yayın, 2017) başlıklı kitabı, “doğa insan için değildir” şiarının bir başka anlatımıydı.

Bizi Yeryüzüne Bağlayan Hikâyeler’le bu şiarın peşinden giden Şık, kendisiyle aynı yolda yürüyenlerle buluşuyor: Doğanın yaşamına ve direnişine sekte vuran pestisit kullanımını, hayatın ve doğal dengenin devamında çok önemli görevler üstlenen arıların ölümünün ve serçelerin kaybedilişinin beraberinde neleri getireceğini, ucuz işçilikle maliyeti düşük Palm yağı üretmek için kesilen ağaçları ve yok edilen biyolojik çeşitliliği hatırlatıyor.

Siyasal iktidarların,
doğayı gözden
çıkararak
şirketlerle yaptığı
işbirliğinin topyekûn
yok oluş tehdidini
körüklemekle
kalmadığını, öte
yandan neyin
suç sayılıp
sayılmayacağını ve
hangi faaliyetlerin
engellenip
hangilerinin serbest
bırakacağını
belirlediğini
anımsatıyor Şık.

Ardından, umut ile kayıtsızlık, eylem ile umur-samazlık arasında sıkışıp kaldığımız günümüze dair bir belirleme yapıp uyarılarda bulunuyor Şık: “Hiçbir şeyin kutsallığının -veya dokunulmazlığının- kalmadığı, insan dâhil her şeyin bir ‘mal’ ve ‘hizmet’ olarak görüldüğü günümüzde, koruma ve muhafaza etme sözcüklerinin hâlâ bir anlamı kaldığını söylemek çok zor. Doğa ve biyolojik çeşitlilik, insan için en temel var olma zemini. Hayat dediğimizde bu bu gezegendeki göz kamaştırıcı tür çeşitliliğini ve karmaşıklığını dile getiren hayatı değil de sadece insan hayatını anlıyorsak bilmeliyiz ki ormansızlaşma ve biyolojik tür çeşitliliğinin azalması, son kertede asıl insanı yok edecektir. Bitkisel hayatın, olağanüstü özelliklere sahip o sessiz dünyanın kaybı, asıl biz insanlar için bir gelecek kaybidir.”

GERÇEK BEKA SORUNLARI VE KOLEKTİF BELLEK

Siyasal iktidarların, doğayı gözden çıkararak şirketlerle yaptığı işbirliğinin topyekûn yok oluş tehdidini körüklemekle kalmadığını, öte yandan neyin suç sayılıp sayılmayacağını ve hangi faaliyetlerin engellenip hangilerinin serbest bırakacağını belirlediğini anımsatıyor Şık.

İster gezegenimizden ister uzaydan yeryüzüne bakalım, buralardan gitme ve buralarda kalma ya da var oluş ve yok oluş gerilimini, yaşadığımız ve ileride daha çok yaşayacağımız aşikâr. Şık, bu gerilimlerin şiddetini azaltmak için hayli yalın ve pek çok güçlük barındıran bir çözüm öneriyor: Farklılıkları değil ortaklıkları öne çıkaran, ölüme değil geleceğe yaslanan toplumsal barışı gezegen ölçeğinde kuracak bir uygarlık anlayışı.

Bu uygarlığın önemli bir parçasını, Şık'ın uzun uzun anlattığı kolektif bellek ve kriz anlarında (mesela şimdilerde dünyayı kasıp kavuran Covid-19 salgınında) harekete geçirilecek hatıralar oluşturuyor. Başka bir deyişle sunî olanlar sırasında değil, gerçek beka sorunları yaşanırken kullanılacak kolektif belleğe ve hatıralara işaret ediyor Şık.

NASIL BİR YAŞAM?

“Hayatı yıkıma uğratarak bir hayat inşa etmek mümkün mü?” sorusu, gerçekleştirilecek eylemlerin hangi sonuçlara yol açabileceğini etraflıca düşünmeye çağırıyor hepimizi. Bu soru, aynı zamanda geçmiş-bugün-gelecek bağlantısı kurmanın önemini gündeme getiriyor ve Şık'ın anlattıklarının özünü oluşturuyor.

Şık'a göre bu soruyu sağlıklı bir zihinle yanıtlamanın, vicdanın ve doğanın sesini işitmenin, ardından sorunlara çözümler üretmenin koşulu bir araya gelebilmek: “Önce içinde yaşadığımız pespaye durumun gerçekliğini kabul etmek, görmek gerekiyor. Geçmişte yaşanan, şimdi yaşadığımız ve zamanla daha da derinleşmesi muhtemel barbarlıklara engel olup olamayacağımızı, bu yıkıcı süreci tersine çevirip çeviremeyeceğimizi muhalif her renkten hareketin güçlü bir işbirliği yapıp yapamayacağı belirleyecek.”

Şık, anlattığı hikâyelerle Galeano'nun söz ettiği Hayat Ağacı'nın altında bundan sonra nasıl bir yaşam sürebileceğimize dair tahminler ve çözümler yapıyor; su kaynaklarının tükenmesi, nefes almakta zorlanacağımız, türlerin yok olmaya yüz tutacağı, bitki çeşitliliğinin en az seviyeye ineceği, düşmanlıkların ve savaşların önünün alınamayacağı bir yaşam mı, yoksa tersi

Şık, anlattığı hikâyelerle Galeano'nun söz ettiği Hayat Ağacı'nın altında bundan sonra nasıl bir yaşam sürebileceğimize dair tahminler ve çözümler yapıyor.

Bülent Şık
Bizi Yeryüzüne
Bağlayan Hikâyeler

Şık, Demokles'in Kılıcı misali sallanan bu sorulara yanıtlar bulmaya uğraşüyor.

mi? Diğer bir ifadeyle kâr için kurban edilecek ve hatıralarda yerini alacak bir Hayat Ağacı mı, yoksa gölgesinde yaşamayı sürdüreceğimiz bir Hayat Ağacı mı?

Gelecek (her zaman olduğu gibi) tercihlerimizle şekillenecek. Şık, veriler ve bilgiler ışığında, var oluşa ve muhtemel yok oluşa ilişkin yorumlar yaparken vicdanlı insanlar sayesinde diri kalan umudun yer aldığı hikâyeler anlatarak tepemizde Demokles'in Kılıcı misali sallanan bu sorulara yanıtlar bulmaya uğraşiyor.

Karanlık sokakların ve kaybolmuş hayatların yazarı: Patrick Modiano

Patrick Modiano'nun kaleme aldığı 'Karanlık Dükkânlar Sokağı', Ekin Özlü Akseki'nin çevirisiyle Can Yayınları tarafından yayımlandı. Modiano'nun diğer eserlerinde olduğu gibi burada da hep bir sis bulutu var, şehre pus çökmüş, sokaklar tozlu. Bir dedektif gibi kayıp insanların, karanlık geçmişlerin peşinde sürüklenen karakterler okuyucuya da sirayet ediyor.

esin ileri

Patrick Modiano'nun kaleme aldığı 'Karanlık Dükkanlar Sokağı', Ekin Özlü Akseki'nin çevirisiyle Can Yayınları tarafından yayımlandı.

Nobel Ödüllü Fransız yazar Patrick Modiano'nun 1978 senesinde kaleme aldığı 'Karanlık Dükkanlar Sokağı', Ekin Özlü Akseki'nin çevirisiyle Can Yayınları tarafından okuyucuya sunuldu. Roman, yayımlandığı sene Fransa'nın en prestijli ödülllerinden Prix Goncourt'un sahibi oldu. Modiano ismi Türkiyeli okuyucula çok tanıdık gelmeyebilir, ama kendi ülkesindeki önemini tarif etmek için, aynı yıl Goncourt adayları arasında Georges Perec'in de olduğunu hatırlatalım. Ödülü Modiano'ya kaptıran Perec, bu tarihten itibaren Goncourt sahibi olabilmek için 16 yıl beklemişti. Söz ödüllerden açılmışken, bugüne kadar 30'u aşkın roman, araştırma kitabı ve senaryo yazan Modiano'nun 2014 senesinde Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görüldüğünü belirtelim.

'Karanlık Dükkanlar Sokağı' dilimizde yayımlanan ilk Modiano eseri değil. Yazarın Türkçede, 1997'de 'Bir Gençlik' (Çeviren: İsmet Berkan), 1998'de 'En Uzağından Unutuşun' (Çeviren: Tahsin Yücel) ve 2019 senesinde basılan 'Mahallede Kaybolma Diye' (Çeviren: Nedret Öztokat) adlı kitapları yer alıyor. Aslında 1993 yılında Can Yayınları, Modiano'nun 'Yıkıntı Çiçekleri', Varlık Yayınları ise 'Bir Sirk Geçiyor' adlı romanını basmıştı. Bu iki kitabın da baskısı tükenmiş durumda.

Karanlık Dükkanlar Sokağı, Patrick Modiano, Çev: Ekin Özlü Akseki, 176 syf., Can Yayınları, 2020.

KARANLIK DÜKKÂNLAR SOKAĞI

Patrick Modiano'nun eserlerinde hep bir sis bulutu var, şehre pus çökmüş, sokaklar tozlu. Bir dedektif gibi kayıp insanların, karanlık geçmişlerin peşinde sürüklenen karakterler okuyucuya da sirayet ediyor. Merak ediyorsunuz, okumadan edemiyorsunuz, ama biliyorsunuz

Roman,
yayımlandığı
sene Fransa'nın
en prestijli
ödülllerinden Prix
Goncourt'un sahibi
oldu.

ki sonunda yine bilinmezliklerle dolu bir tablo çıkacak karşınıza. Karanlık Dükkânlar Sokağı da bir çırpıda okunan klasik Modiano eserlerinden biri.

Hafızasını kaybeden Guy Roland, bir dedektiflik bürosunda çalışmaktadır. Sekiz senedir yanında çalıştığı Dedektif Hutte emekli olmaya karar verince, Guy de kendi geçmişinin peşine düşer. Hikâye bizi yine İkinci Dünya Savaşı senelerine ve işgal altındaki Paris'e götürür. Metal kutulara saklanmış eski fotoğraflardan ve onu hatırlayabilecek kişilerin anlattıklarından yola çıkan Guy Roland, adının Jimmy Pedro Stern ya da Pedro McEvoy olabileceğine karar verir. Bir Güney Amerika elçiliğinde çalışmaktadır. Muhtemelen adını birkaç kez değiştirmiştir. Hiçbir şey kesin değildir ama doğru izi sürüyorsa, Denise Coudreuse adlı bir sevgilisi, Freddie Howard Luz adında yakın bir arkadaşı vardır. Paris'ten kaçmak zorunda bırakılmış ve bir dağ evine yerleşmiş olma ihtimalleri yüksektir. Ya sonra?

Guy Rolan, Paris'in karanlık sokaklarından Bora Bora adalarına, kendini aramak için yolculuğa çıkar. Bora Bora adalarında, hayatta kalan tek arkadaşı Freddie'yi bulabilecek midir? Yoksa elinde kalan tek şey Roma'da bir dükkân adresi mi olacaktır?

AİLE HİKÂYESİ Mİ, ROMAN KONUSU MU?

Patrick Modiano'nun romanlarını okumak bir taraftan dili kullanımındaki ustalık nedeniyle büyük bir zevk, diğer taraftan da polisiye sevenler için bulunmaz bir kaynak. Nasıl ki Modiano'nun roman karakterleri kayıp insanların peşinde bir arayışa dalıyor, okuyucu da o satırlarda Modiano'nun aile geçmişinin izini sürüyor.

“

Patrick Modiano'nun romanlarını okumak bir taraftan dili kullanımındaki ustalık nedeniyle büyük bir zevk, diğer taraftan da polisiye sevenler için bulunmaz bir kaynak.

Modiano 30 Temmuz 1945'te Paris'in dış bölgelerinden Boulogne-Billancourt'da dünyaya geldi. Babası Albert Modiano (1912-1977) üst düzey bir yönetici, annesi Louisa Colpijn (1918-2015) ise aktristti. Belçika sinemasında Louisa Colpeyn adıyla tanınan yarı Belçikalı, yarı Macar annesi Parise'e İkinci Dünya Savaşı sırasında, 1942 senesinde yerleşmişti. Aynı yıl İtalyan Yahudisi Alberto Modiano ile tanıştı ve iki sene sonra, 1944'te güvenlik sebebiyle sahte bir isim kullanarak evlendiler. 1945'te doğan Partick'in ardından bir oğulları daha oldu ama Rudy henüz 10 yaşındayken lösemi nedeniyle yaşamını yitirdi.

İlgisiz babası ve turneler nedeniyle pek göremediği annesinin yokluğunda kardeşi Rudy ile büyük bir bağ kuran Modiano, onun ölümünden sonra uzun süre kendisine gelememi. Romanlarında da görebileceğimiz gibi zaman sanki o yıllarda durmuştur. Eserlerinde sık sık kullandığı temalar olan kaybolmalar, ölümler, sahte kimlikler bir paragrafa sığdırdığımız çocukluğunun yansımalarıdır. 'Karanlık Sokaklar Dükkânı'nda karşımıza Selanik doğumlu bir antikacının İtalya'daki dükkânı çıktığında da, çok uzaklara bakmamıza gerek yoktur: Modiano'nun baba tarafından dedesi Selanik doğumlu bir İtalyandır.

BABASININ KARANLIK GEÇMİŞİ

Partick Modiano neredeyse takıntı derecesinde Paris'in işgal yıllarını kaleme alıyor, yıllardır. 30'u aşkın eserindeki ortak noktalardan biri bu. Modiano'yu biraz tanıyan, onu yazdıklarından takip edenlerin tahmin edeceği üzere, doğumundan önceki döneme duyduğu bu ilginin bir kaynağı olmalı...

Partick Modiano
neredeyse takıntı
derecesinde
Paris'in işgal yıllarını
kaleme alıyor,
yıllardır. 30'u aşkın
eserindeki ortak
noktalardan biri bu.

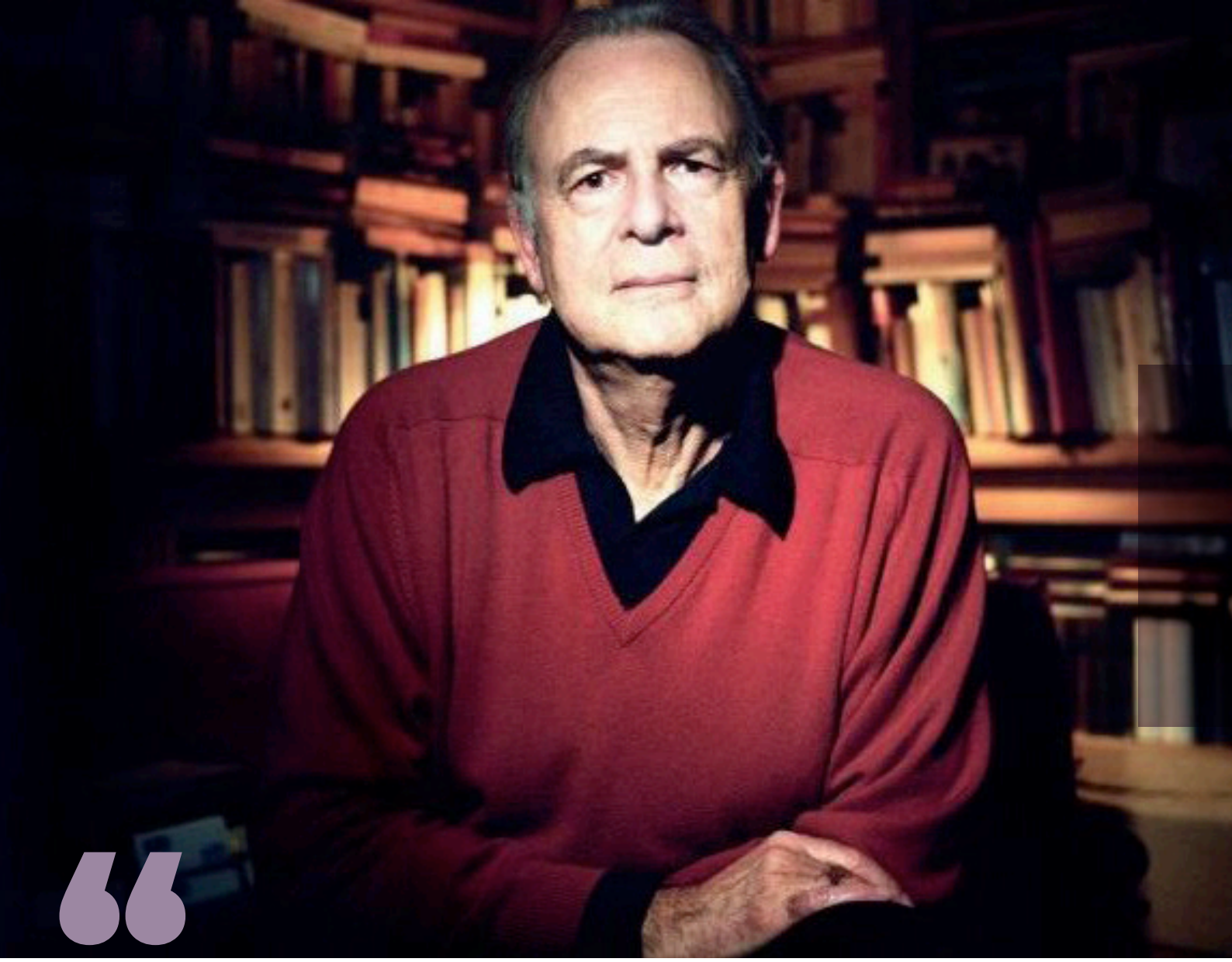
Bu noktada karşımıza babası çıkıyor. Biraz geriye gidelim derseniz. Paris 1940-1944 yılları arasında Almanya tarafından işgal edilmiştir. 1942'de çıkan yasaya göre, Yahudiler kendilerini devlete bildirmek zorundadır. Bunun nedeni toplama kampları için liste oluşturmaktır. Modiano'nun babası Albert, kendini listelere yazdırmaz ve kaçak olarak yaşamaya başlar. Ama her şey bu kadar masum değildir. Tanıdıkları vasıtasıyla Schutzstaffel, ya da daha iyi bildiğimiz ismiyle SS'ler ile ilişkiye girer. SS'lerin bilgi alma teşkilatı SD'ler için çalışmaya başlayan baba Modiano, karısıyla birlikte zevki sefa içinde geçirir o yılları.

Bu süre zarfında Partick ve kardeşi Rudy ise ebeveynlerinden uzakta, büyükannesi ve büyükbabasıyla birlikte yaşamaktadır. Annesi, Patrick ve kardeşini, 1949'da tatil için Fransa'nın güneyindeki ünlü tatil kasabası Biarritz'e götürür ve iki çocuğunu da orada bırakıp Paris'e döner. Annesi, 11 yaşına kadar yaban ellerde, bir orada bir burada yaşayan Modiano'yu yatılı bir okula yazdırır. Askeri disiplinin işlediği bu yerde, başına gelmeyen kalmaz, üstüne üstlük de ağır bir uyuz geçirir.

ZARLAR YENİDEN ATILIYOR

Modiano 15 yaşına geldiğinde hayatı boyunca ona destek olacak Raymond Queneau ile tanışır. Oulipo hareketinin kurucularından olan yazar ve şair Queneau, Partick'e deslerinde yardım eder ve 1975'teki ölümüne dek Modiano'ya ahbaplık yapacaktır. Patrick Modiano derslerinde başarılı olsa da liseyi terk eder ve kütüphanelerden çalıp sahte ithaf ve imza attığı kitapları yüksek meblağlara satarak geçimini sağlar.

Patrick
Modiano'nun
eserlerinde hep
bir sis bulutu var,
 ehre pus    km    ,
sokaklar tozlu.

20 ya ına geldiğinde Sorbonne Edebiyat Fakültesi'ne yazılan Modiano'nun hayatı bu noktadan sonra de i ir. Okul çevresinde tanıştığı edebiyat sevdalı ı gençlere birlikte dergilere yazı yazmaya ba lar. Raymond Queneau'nun evinde yazarlarla ve yayıncılarla tanışır. Ve 1967 senesinde, Queneau vesilesiyle tanıştığı Gallimard Yayınevi, ilk romanı La Place de L'Etoile/Etoile Meydanı'nı yayımlar. Bu tarihten itibaren Modiano kendini yazmaya verir. Bizlere de 30'u aşkın eserinin izinde keyifli saatler hediye etmiş olur.

2020 Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nün sahibi Jale Parla

13. Erdal Öz Edebiyat
Ödülü'nün sahibi Jale
Parla oldu. Ödül, Parla'ya
özel olarak ulaştırılacak.

Can Yayınları'nın kurucusu Erdal Öz'ün anısını yaşatmak için ailesi tarafından her yıl düzenlenen Erdal Öz Edebiyat Ödülü, yeni sahibini buldu. Başkanlığını Oğuz Demiralp'in üstlendiği, Sibel Irzık, Cemil Kavukçu, Ömer Türkeş, Metin Celal, Nilüfer Kuyaş ve Faruk Duman'dan oluşan Seçici Kurul, Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nün on üçüncüsünün Jale Parla'ya verilmesini kararlaştırdı.

Korona virüsü salgını nedeniyle bu yıl Erdal Öz Edebiyat Ödülü Töreni yapılmayacak, ödül, Jale Parla'ya özel olarak ulaştırılacak.

13. Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nün gerekçesinde şu ifadeler yer aldı:

“Erdal Öz Edebiyat Ödülü Seçici Kurulu 27 Eylül 2020 günü toplanarak, bu yılın ödülünü akademisyen, eleştirmen Jale Parla'ya verme kararı almıştır. Seçici Kurul, Jale Parla'ya bu ödülü “Akademi ile edebiyat dünyasını bir araya getirme konusundaki başarısı, Türk edebiyatı üzerine özgün çözümlemeleri ve edebiyat eğitimine katkılarıyla, eleştiri geleneğini kültürel inceleme ve karşılaştırmalı edebiyat yönünde zenginleştiren yeni alanlar açması nedeniyle vermiştir.”

2008 yılından bugüne kadar verilen ödül, Handan Börüteçene'nin tasarladığı bir ödül heykelciği ve 15.000 TL'den oluşuyor. Erdal Öz Edebiyat Ödülü bugüne dek, Gülten Akın, Nurdan Gürbilek, İhsan Oktay Anar, Şavkar Altınel, Murathan Mungan, Cemil Kavukçu, küçük İskender, Orhan Pamuk, Orhan Koçak, Cevat Çapan, Adalet Ağaoğlu ve Latife Tekin'e verilmişti.

13. Erdal Öz
Edebiyat
Ödülü'nün sahibi
akademisyen-yazar
Jale Parla oldu.

Her yıl bir üyenin ayrılıp bir başkasının katılımıyla yenilenen jüri, altı yıldır jüride bulunan ve 2020 komitesinin başkanlığını yürüten Oğuz Demiralp'i uğurlayacak. Gelecek sene jüriye katılacak olan yeni isim Murat Yalçın olacak.

JALE PARLA KİMDİR?

Jale Parla, 1945'te İstanbul'da doğdu. 1964'te Arnavutköy Amerikan Koleji'ni, 1968'de Robert Koleji Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü'nü bitirdi. 1978'de Harvard Üniversitesi'nden anadalı İngiliz Edebiyatı, yandalları Fransız ve Alman Edebiyatları olmak üzere Karşılaştırmalı Edebiyat doktorası aldı. 1976-2000 yılları arasında Boğaziçi Üniversitesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü'nde öğretim üyeliği yaptı.

Halen Bilgi Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü'nde öğretim üyeliği yapmakta olan Parla'nın 'Efendilik, Şarkiyatçılık, Kölelik' (1985), 'Tanzimat Romanının Epistemolojik Temelleri' (1990), 'Kadınlar Dile Düşünce' (Sibel Irzık ile beraber, 2004), 'Balkan Literatures in the Era of Nationalism' (Murat Belge ile beraber 2008), 'Türk Romanında Yazar ve Başkalaşım' (2011), 'Don Kişot - Yorum, Bağlam, Kuram' (2017) adlı kitapları yayımlanmıştır. (KÜLTÜR SANAT SERVİSİ)

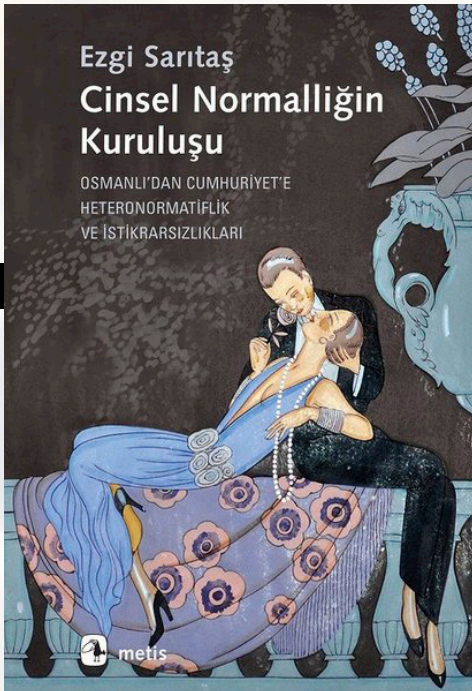
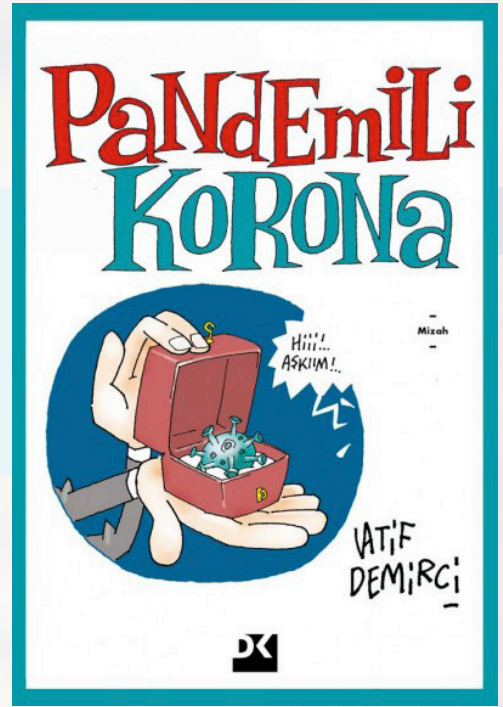

Hikayesini Arayan Gelecek

Yazar: **Bekir Ağırdır**
Yayınevi: **Doğan Kitap**
Sayfa Sayısı: **384**

Pandemili Korona

Yazar: **Latif Demirci**
Yayınevi: **Doğan Kitap**
Sayfa Sayısı: **136**

Cinsel Normalliğin Kuruluşu

Derleyen: **Ezgi Sarıtaş**
Yayınevi: **Metis Yayıncılık**
Sayfa Sayısı: **376**

Theodor W. Adorno

Yeni Sağ Radikalizmin Veçheleri

ve
Geçmişin İşlenmesi
Ne Demektir?

metis

Yeni Sağ Radikalizmin Veçheleri ve Geçmişin İşlenmesi Ne Demektir?

Yazar: Theodor W. Adorno
Çevirmen: Şeyda Öztürk
Yayınevi: Metis Yayıncılık
Sayfa Sayısı: 88

Fresko Apartmanı

Yazar: Başak Baysallı
Yayınevi: Can Yayınları
Sayfa Sayısı: 112

Başak Baysallı
Fresko
Apartmanı

Öykü

S

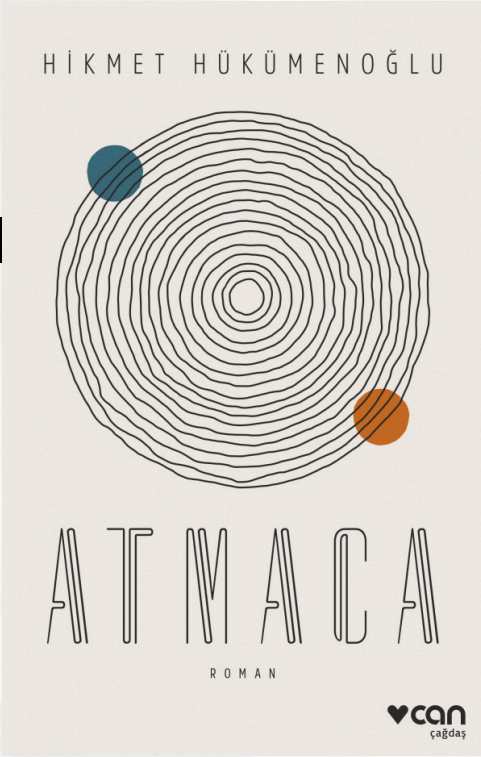

Emirhan Burak Aydın

S

Her Kabilenin Bir Endişesi

Yazar: Emirhan Burak Aydın
Yayınevi: Everest Yayınları
Sayfa Sayısı: 112

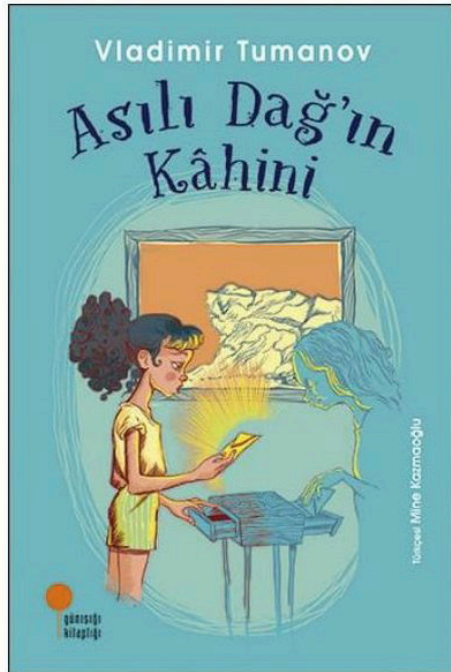

Atmaca

Yazar: **Hikmet Hükümenoğlu**
Yayınevi: **Can Yayınları**
Sayfa Sayısı: **400**

Kızıl Veba

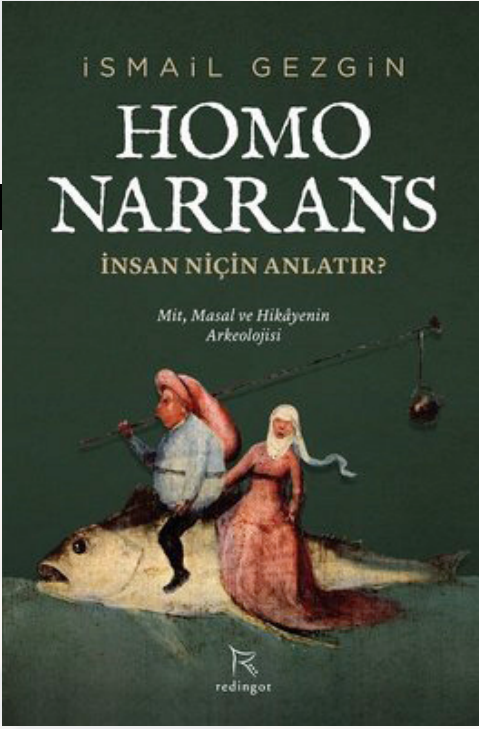
Yazar: **Jack London**
Çeviren: **Şirin Etik**
Yayınevi: **Can Yayınları**
Sayfa Sayısı: **80**

Asılı Dağ'ın Kahini

Yazar: **Vladimir Tumanov**
Çevirmen: **Mine Kazmaoğlu**
Yayınevi: **Güneşli Kitaplığı**
Sayfa Sayısı: **292**

Homo Narrans: İnsan Niçin Anlatır?

Yazar: İsmail GezgİN
Yayınevi: Redingot Yayınları
Sayfa Sayısı: 232

Mektup Ağacı - Sevgili Hiç Tanımadığım Çocuk 2

Yazar: Hanzade Servi
Yayınevi: Tudem Yayınları
Sayfa Sayısı: 192

Salgın: Tükeniş Çağında Dünyayı Yeniden Düşünmek

Yazar: Kolektif
Yayınevi: Tellekt
Sayfa Sayısı: 432

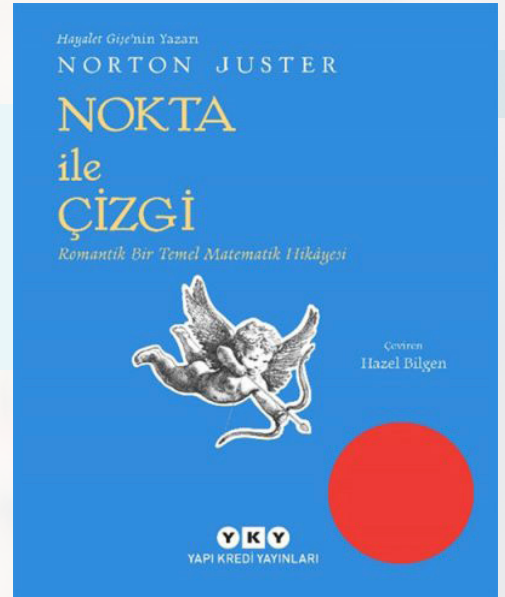

İtaat Etmemek

Yazar: **Frédéric Gros**
Çeviren: **Zeynep Büşra Bölükbaşı**
Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları**
Sayfa Sayısı: **168**

Nokta ile Çizgi

Yazar: **Norton Juster**
Çevirmen: **Hazel Bilgen**
Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları**
Sayfa Sayısı: **76**

Mutluluk Hediyesi

Yazar: **Filiz Özdem**
Resimleyen: **Fethi Yılmaz**
Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları**
Sayfa Sayısı: **40**